

FEITEN EN COMMENTAREN OVER ALCOHOL EN DRUGS

116-de jaargang no. 5

september-oktober 2016

WETENSCHAP IS LEEFSTIJL VOORUIT

De afgelopen jaren is onze kennis over de negatieve aspecten van alcoholgebruik enorm toegenomen. Die kennis heeft echter nog niet tot grote veranderingen in onze leefstijl en onze cultuur geleid. Daardoor oefent het alcoholgebruik in ons land nog steeds een fors negatief effect uit op de volksgezondheid.

In de wetenschap mag de kennis over alcohol dan vooruit zijn gegaan, dat betekent nog niet dat die kennis in de samenleving algemeen aanvaard is. Een mens is van nature geneigd kennis die in zijn kraam van pas komt snel te aanvaarden. Kennis die strijdig is met zijn opvattingen of zijn smaak, zal hij in eerste instantie afwijzen of ontkennen. Onwelkome boodschappen stuiten op weerstand. In de oudheid gebeurde het zelfs dat de bringer van slecht nieuws onthoofd werd. Tegenwoordig worden onwelkome boodschappen in de doofpot gestopt.

Alcohol mag dan veel negatieve effecten hebben, hij heeft ook effecten die door veel mensen als prettig worden ervaren. Wie de prettige effecten uit eigen ervaring kent, en de onprettige of negatieve niet, zal alcohol beschouwen als een positieve factor in zijn leven. Negatief nieuws over alcohol zal hij als een belemmering voor zijn levensgeluk zien, niet geloven en in de doofpot stoppen.

Een voorbeeld zien wij bij de mythe van het positief effect van rode wijn. Die werd geformuleerd ter verklaring van de "Franse paradox", en was binnen de kortste keren wereldwijd bekend en aanvaard. Heel gauw daarna ontdekte men dat niet de alcohol, maar stoffen uit de druivenschil de oorzaak moesten zijn. Maar de alcoholreclame, en veel voedingsvoorlichters, bleven spreken van "het positief effect van rode wijn".

In 2012 werd de mythe verder ondergraven. De toonaangevende onderzoeker van de gezondheidseffecten van wijn, dr. D.K. Das van de universiteit van Connecticut, bleek op grote schaal gegevens te hebben vervalst. Das werd met onmiddellijke ingang op non-actief gesteld, en kort daarop ontslagen. Toch spreekt de alcoholreclame anno 2016 nog steeds van het positieve effect van rode wijn. De "affaire Das" is in de doofpot gestopt.

Eén van de basistaken van de overheid bestaat uit nemen van maatregelen ter bevordering van de volksgezondheid. Dat staat zo in de Grondwet te lezen. Men mag van de overheid dus effectieve maatregelen daartoe verwachten. Op het gebied van de alcohol is die effectiviteit echter ver te zoeken. Het beleid hangt van compromissen aan elkaar. Compromissen tussen de volksgezondheid en de belangen van het bedrijfsleven.

Alcohol valt in onze maatschappij niet te ontlopen. Bijna overal kom je alcohol tegen. En nog is de alcoholbranche, en vooral zijn aanhangers, niet tevreden. Onder het mom van "revitalisering van de binnensteden" poogt zij via branchevervaging (door haar op zijn Amerikaans "blurring" genoemd) in de gehele middenstand te infiltreren.

Nederland heeft allerm minst behoefte aan nog meer verstrekkingspunten voor drank. Zij die daarvoor pleiten hebben het over "gezelligheid" en "beleving". Maar intussen kost alcohol de samenleving jaarlijks zo'n 185 miljoen euro aan gezondheidszorg. De overheid moet inzetten op preventie : op terugdringen van de beschikbaarheid en verandering van cultuur.

Dr.ir. D.Korf

DIAGEO SCHEPT ONDUIDELIJKHEID

Het whiskymerk Johnnie Walker van alcoholconcern Diageo, start met productinformatie op de verpakking. Daarmee maakt het concern niet langer gebruik van de uitzonderingspositie voor alcoholhoudende dranken, waartegen zoveel protesten zijn ingebracht.

Opvallend is dat Diageo de informatie niet opgeeft per 100 ml of per 100 g, zoals wereldwijd gebruikelijk is voor consumptieartikelen, en in de EU zelfs verplicht voor alcoholvrije artikelen. Diageo vermeldt het aantal kcal per standaardglas van 30 ml. Consumenten kunnen daardoor geen rechtstreekse vergelijking maken tussen het dikmakend effect van Johnnie Walker en dat van alcoholvrije dranken. Diageo wil wel informatie verstrekken, maar de consument niet al te wijs maken. Het beeld moet wel een beetje mistig blijven.

Gevolg is dat op het etiket de inhoud van een standaardglas vermeld moet worden en het aantal glazen per fles, naast alcoholgehalte en waarschuwingslogo's tegen drinken tijdens de zwangerschap of voorafgaand aan autorijden.

Bezorgdiensten, sportkantines en horeca grootste boosdoeners LEEFTIJDGRENSEN ALCOHOL NOG MASSAAL ONTDOKEN

Begin juli berichtte staatssecretaris Van Rijn aan de Tweede Kamer over de stand van zaken met betrekking tot de leeftijds grenzen voor alcohol en tabak. Hoewel er verbetering van de naleving valt te bespeuren, is die gemiddeld nog zwaar onvoldoende. Landelijk en over alle sectoren slechts 36 procent.

De gegevens werden door een onderzoeksbureau in opdracht van het ministerie van Volksgezondheid verzameld met behulp van 17-jarige jongeren. Zij deden in totaal 1389 aankoopgelingen voor drank, verdeeld over de verschillende soorten verkooppunten.

Uit het onderzoek bleek dat de naleving van de leeftijds grenzen voor alcohol in het merendeel van de verkoopkanalen verbeterd was. Vooral slijterijen en supermarkten vertoonden een flinke verbetering. Slijterijen hadden in voorgaande jaren al de beste naleving, en staan nog steeds aan kop. Bij de supermarkten, met een nale-

Truc gebruikt om Franse alcoholwet te omzeilen SPONSOR OVERTRAD ALCOHOLWET

Bij de Europese kampioenschappen voetbal van 2016, hebben de Europese voetbalbond UEFA en hoofdsponsor Carlsberg, bewust de Franse alcoholwetgeving, de "Loi Evin" overtreden. Daardoor heeft Carlsberg met zijn reclame miljoenen minderjarigen bereikt.

De Deense biergigant Carlsberg behoort tot de zes grootste bierconcerns ter wereld. Het is ook één van de tien officiële sponsors van de Europese kampioenschappen voetbal. De TV-uitzendingen van die kampioenswedstrijden werden in 2012 in totaal 1,9 miljard keer bekeken, voor 2016 is het aantal nog niet bekend gemaakt. Het ligt voor de hand dat sponsors bijzonder graag zichtbaar in beeld willen komen bij een zo groot aantal kijkers.

De Franse "Loi Evin" verbiedt iedere koppeling tussen alcohol(reclame) en sport, zowel als iedere combinatie van alcohol en jongeren. Carlsberg en de UEFA hebben door een truc dat verbod omzeild. Zij hebben een logo gebruikt dat iedereen ogenblikkelijk met Carlsberg associeert, door het gebruik van het aparte lettertype dat Carlsberg gebruikt voor zijn naam. Het onschuldig lijkende woord "probably" ("waarschijnlijk" of "ongetwijfeld"), geschreven in Carlsberg-letters, werd zo reclame voor Carlsberg.

De Britse alcoholpreventie-organisatie Alcohol Concern, liet tellen hoe vaak

de Carlsberg reclame in beeld kwam tijdens de wedstrijden van de teams van Engeland en van Wales. Dat bleek bijna iedere minuut te zijn. De reclameborden langs de lijn kwamen 392 keer in beeld, per wedstrijd gemiddeld 78,4 keer ofwel eenmaal per 72 seconden!

Behalve dat de reclameborden van Carlsberg regelmatig in beeld kwamen, was de brouwer ook zichtbaar door middel van reclame-artikelen als hoedjes, vlaggetjes, shirts en dergelijke. Kortom, een indringende en opdringerige stroom aan reclame.

Research heeft uitgewezen dat blootstelling aan merk-specifieke alcohol-advertenties, een belangrijke aanleiding vormt tot alcoholgebruik door minderjarigen. Merken die (in Groot-Brittannië) via de TV adverteren worden 5 maal zo vaak gekozen. Recent onderzoek heeft laten zien dat bier van sponsors, bij volwassenen een stapje vóór heeft. Meest frappant is wel het feit dat Alcohol Concern geconstateerd heeft dat Britse kinderen biermerken associëren met voetbal.

Op grond van dit alles heeft Eucam, de Europese overkoepeling voor controle van de alcoholreclame een officiële klacht ingediend bij de Franse regering. Daarnaast heeft men een oproep gedaan aan de Europese Commissie om meer te doen ter bescherming van kinderen en jongeren tegen de marketingpraktijken van de alcoholconcerns.

vingspercentage van ruim 63 procent, is weliswaar sprake van verbetering, maar moet het huidige percentage toch als sterk onvoldoende worden beschouwd.

In de andere verkoopkanalen is sprake van een ronduit onaanvaardbaar laag nalevingspercentage. In de horeca bijvoorbeeld slaagt zo'n driekwart van de aankoopgelingen (naleving dus slechts 25 procent), en in de sportkantines zelfs 83 procent (= 17 procent naleving).

Het bontst maakte de thuisbezorging van bestellingen via internet het. Hier werd in slechts 2 procent van de gevallen om legitimatie gevraagd bij aflevering! De staatssecretaris gaat bekijken hoe dit lek gedicht kan worden.

Van Rijn noemt het zorgelijk dat veel jongeren drank krijgen van hun ouders, broers of vrienden. "Ik vraag mij af of ouders echt niet weten dat alcohol slecht is voor jongeren die nog in de groei zijn. Het is een misvatting te denken dat er zoiets bestaat als kinderen verstandig leren drinken".

COLOFON

De GO: tweemaandelijks voorlichtingsblad over alcohol en drugs, uitgegeven door de Stichting ANGOB. ISSN 0166-2880.

Postabonnement € 10,- per jaar.

Verantwoordelijk eindredacteur:

Dr. ir. D. Korf, Dresselhuisweg 20, 4105 DB Culemborg, tel 0345-473239, e-mail: dkorf@telfort.nl

Administratie:

W. Matla, Hof van Delftlaan 119, 2613 BL Delft, tel. 015-2126904, giro NL81 INGB 0000 849058.

Artikelen voorgaande nummers:

www.angob.nl

JUMBO EN HEINEKEN MET ELKAAR IN CONFLICT

Supermarktketen Jumbo voorzag voor deze zomer extra vraag naar bier. 's Zomers ligt de consumptie altijd al hoger dan in de rest van het jaar. Dit jaar kwamen daar nog bij de Europese kampioenschappen voetbal en de Olympische Spelen, die ook altijd de consumptie verhogen. En Jumbo plande een langlopende (17 weken) zomeractie met als slogan "tweede krat voor de halve prijs".

Jumbo bestelde afgelopen voorjaar daarom een drievoudige hoeveelheid bier voor het zomerseizoen bij Heineken, voor het grootste deel te leveren in kratten van 24 flesjes. Heineken antwoordde niet aan die vraag te kunnen voldoen. Dat antwoord leidde tot onenigheid. Volgens insiders zou de lange duur van de actie van Jumbo, Heineken in het verkeerde keelgat zijn geschoten. De aanbiedingsprijs zou daardoor teveel op een normale prijs gaan lijken. Met als gevolg neerwaartse druk op de prijzen.

Een woordvoester zei afgelopen zomer in een interview dat Jumbo eventueel naar de rechter zou stappen.

Alcohol levert forse bijdrage

MAAGKANKER VAAK GEVOLG VAN LEEFSTIJL

Eind april publiceerde het Wereld Kanker Onderzoek Fonds (WCRF) een rapport over maagkanker. Het is gebaseerd op het grootste onderzoek naar maagkanker ooit. Alcohol, bewerkt vlees en overgewicht zijn bewezen verorzakers van maagkanker.

Maagkanker staat wereldwijd op plaats drie van de sterfte door kanker. Volgens schattingen zijn er wereldwijd meer dan 900.000 nieuwe gevallen per jaar. In Nederland krijgen ieder jaar ongeveer 1500 mensen de diagnose maagkanker. De ziekte komt vaker voor bij mannen dan bij vrouwen, en de meeste patiënten zijn ouder dan 60 jaar.

Doordat maagkanker vaak pas in een laat stadium wordt ontdekt, is de overlevingskans gering. Vijf jaar na de diagnose is nog slechts 20 procent van de patiënten in leven. Preventie is daarom bij deze kanker uiterst belangrijk.

Voor het nieuwe rapport is wereldwijd onderzoek naar de invloed van voeding, lichaamsbeweging en lichaamsgewicht op het risico voor maagkanker geanalyseerd. In totaal zijn er 89 onderzoeken opgenomen in de analyse. Die onderzoeken leverden gegevens van meer dan 17,5 miljoen mensen, waaronder bijna 77.000 patiënten met maagkanker.

De drie risicofactoren alcohol,

Gemeenten krijgen van rechters ongelijk

RECHTER HIELD VNG HANDBOVEN HET HOOFD

De Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft vorig jaar een experiment betreffende branchevervaging op touw gezet. Daarbij ook vervaging van de nu nog strikte scheiding tussen horeca en detailhandel. De SlijtersUnie heeft daarom een proces tegen de VNG aangespannen. Op 13 juli oordeelde de voorzieningenrechter dat de SlijtersUnie bij de VNG aan het verkeerde adres was. Het zijn de afzonderlijke gemeenten die verantwoordelijk zijn voor het al dan niet handhaven van de Drank- en Horecawet.

De SlijtersUnie had geëist dat de VNG de burgemeesters zou oproepen om met onmiddellijke ingang te stoppen met experimenten betreffende mengvormen van detailhandel en horeca. De SlijtersUnie wist zich gesteund door een uitspraak van Rechtbank Overijssel die inhield dat wijnverkoop in een boekhandel wettelijk verboden was, en de gemeente Zwolle had verzocht handhavend op te treden. Ook staatssecretaris Van Rijn had de VNG er al op gewezen dat dergelijke experimenten wettelijk verboden waren.

Ook de Raad voor de Nederlandse Detailhandel wil de grens tussen alcoholhoudend en alcoholvrij scherp houden. De Raad is voorstander van branchevervaging, maar tegen het opnemen van alcohol in de experimenten. Kookboeken bij de potten en pannen, technische boeken in de doe-het-zelfzaak, bloemen in de kle-

dingzaak, allemaal prima. Pinda's en zoutjes in de dranken winkel vinden wel genade, maar andersom niet. Directeur Eus Peters: "Alcohol is geen normaal, maar een speciaal goedje. Dat moet je alleen onder restricties verkopen, en zeker niet gratis weggeven".

"Retailadviseuse" Carin Frijters denkt dat branchevervaging, inclusief alcohol, niet tegen te houden is. Een kopje koffie is de afgelopen decennia in bijna alle sectoren van de middenstand heel gewoon geworden. Op de bezwaren tegen "een biertje bij een spijkerbroek" gaat zij niet serieus in. De klant is bij haar koning. "De consument heeft hier behoefte aan, daar draait het uiteindelijk om. Retailers zoeken naar manieren om klanten te verrassen, om hun interesse te wekken".

De SlijtersUnie heeft inmiddels een aantal gemeenten voor de rechter gedaagd. De eerste uitspraak was die tegen de gemeente Nieuwegein. Op 28 juli oordeelde de voorzieningenrechter dat de gemeente zich moet houden aan de Drank- en Horecawet en deze moet handhaven. Alleen onder bijzondere omstandigheden mag een gemeente afwijken van de handhavingplicht. In het licht daarvan moet de gemeente opnieuw oordelen over haar besluit. Zijn er bijzondere omstandigheden of niet. Inmiddels heeft burgemeester Backhuijs medegedeeld dat de gemeente vooralsnog doorgaat met de proef van de VNG. Onder andere omdat de SlijtersUnie geen leden zou hebben in Nieuwegein, en dus niet ontvankelijk is. Zeer onlangs is Bakhuijs op het matje geroepen bij staatssecretaris Van Rijn.

De SlijtersUnie heeft inmiddels processen lopen tegen enkele andere gemeenten (Zwolle, Rotterdam). De verwachting is dat zij ook hier in het gelijk gesteld wordt.

Wij vinden het maar een vreemde zaak dat de regering nog steeds niet heeft ingegrepen om naleving van de wet af te dwingen.

Dingeman Korf

ONGEZOND VEEL ALCOHOL BIJ INTROFEEST RADBOUD UNIVERSITEIT

Ieder jaar wordt voor de eerstejaars studenten van de Radboud universiteit een campuscantus gehouden op het binnenplein van de universiteit. Dat is een bijeenkomst waarbij gedronken en gezongen wordt.

Dit jaar dronken de ongeveer 1750 aanwezigen gezamenlijk 3350 liter bier. Dat komt dus neer op gemiddeld 1,91 liter per persoon. Internist Kees Kramers van het Radboud Medisch Centrum constateert dat heel veel studenten goed bezopen zullen zijn geweest. Want die 1,91 liter bier levert 95,5 ml alcohol. Ofwel een bloedalcoholgehalte van 1,6 à 2,0 promille, afhankelijk van lichaamsgewicht en drinktempo. En dat is nog maar een gemiddelde. Grofweg de helft van de aanwezigen zal daar nog boven hebben gezeten.

Vorig jaar waren er al klachten over het vele bier bij de campuscantus. Directeur Rutger Engels van het Trimbos Instituut zette vorig jaar duidelijk zijn vraagtekens bij een dergelijk bierfestijn op universiteitsterrein. "Als universiteit geef je dan een verkeerd signaal af".

Dit jaar was ervoor gezorgd dat frisdrank goedkoper was dan bier en dat er ook water verkrijgbaar was. Desondanks werd er vooral bier gedronken. Daarmee hielden de studenten zelf de mythe in stand dat bier en studenten een verbond hebben. Een mythe die de Nederlandse brouwerijen maar al te graag ten eigen voordele uitbaten.

Internist Kramers maakt zich vooral zorgen over het korte tijdsbestek waarin het bier wordt geconsumeerd.

Feitelijk is er sprake van binge-dinken, voor sommigen van een (lichte) alcoholvergiftiging. En dat op de jeugdige leeftijd van net 18 jaar. Voor het uit de hand lopen van het alcoholgebruik op latere leeftijd wordt zo de weg al vrij gemaakt.

HEINEKEN ACHTER HET AUTOSTUUR

Gezondheidsorganisaties uit geheel Europa riepen midden juni op tot een verbod op sponsoring van Formule 1 races door de alcoholindustrie. De aanleiding was het feit dat Heineken kort daarvoor een contract van 150 miljoen dollar had afgesloten met Formule 1.

Het contract had Heineken in één klap de hoofdsponsor gemaakt van die autoraces. Naast Heineken zijn er teams gesponsord door de alcoholfirma's Martini, Smirnoff en Johnnie Walker actief in de Formule 1 klasse. Wie naar de races kijkt, wordt daardoor gebombardeerd met alcoholreclame.

De gezondheidsorganisaties wijzen er op dat de Europese reclamewetgeving AVMSD (Audio Visual Media Services Directive) bepaalt dat in de reclame, alcoholconsumptie op geen

enkele wijze gerelateerd mag worden aan verkeersdeelname. Daarom pleiten zij voor een direct verbod op sponsoring van Formule 1 door de alcoholbranche.

Wat ons verbaast is het feit dat er vanuit de reclamewereld nooit eerder protest is aangetekend tegen de systematische overtreding van hun code door de races. Dat wekt de verdenking dat de reclamewereld hetzij onder druk gezet is door de alcoholindustrie ("je raakt ons kwijt als klant"), danwel de reclamewereld niet geïnteresseerd is in de handhaving van zijn code. Bijvoorbeeld om persoonlijke redenen.

Eurocare, de overkoepeling van de protesterende gezondheidsorganisaties wijst er op dat ongeveer een kwart van de dodelijke verkeersongevallen in de Europese Unie het gevolg is van alcoholgebruik. In het jaar 2010 stierven ruim 7800 Europeanen in het verkeer door alcoholgebruik.

En dit...

... was een geval van alcoholische furie. De dader was een 23-jarige vrouw uit Nieuw-Dordrecht.

Zij zat begin dit jaar dronken achter het stuur. Toen agenten haar wilden laten stoppen, ging zij er vandoor, en reed daarbij de spiegel van de politieauto af. Eenmaal thuis werd de vrouw aangehouden. Dat kostte veel moeite, de vrouw schopte en sloeg van zich af en probeerde te bijten.

Op het bureau bleek de vrouw bijna negen keer de hoeveelheid alcohol in haar bloed te hebben die voor beginnende bestuurders toegestaan is. De rechter veroordeelde haar onlangs tot twee boetes (wegens dronken rijden en wegens verzet tegen de politie), plus een rijntzegging van een half jaar . . . . .

* * *

... was een geval van alcoholische geweldpleging en alcoholisch geheugerverlies door een 22-jarige inwoner van Assen.

De man liep met een paar vrienden 's nachts door Assen toen ze een groepje meisjes tegenkwamen. Eén van de mannen riep wat tegen de meisjes, waarna er over en weer gescholden werd. Beide partijen hadden alcohol gedronken.

Het schelden escaleerde, en uiteindelijk resulteerde het erin dat de 22-jarige een meisje met een glas in het gezicht sloeg. Gevraagd waarom hij dat deed, zei hij in de rechtszaal zich dat niet meer zo goed te kunnen herinneren omdat hij erg dronken was geweest.

De officier van justitie eiste 233 dagen cel, waarvan 200 dagen voorwaardelijk . . . . .

* * *

... was een 42-jarige vrouw die door alcohol het spoor geheel bijster was.

Een inwoner van Eindhoven zag toen hij in de zaterdagnacht thuiskwam, een

paar dameslaarzen in de huiskamer liggen. Hij ging op onderzoek uit. Boven zag hij tot zijn verbazing een volslagen onbekende vrouw in zijn bed liggen. Snurkend en dronken . . . . .

* * *

... waren dronken jongelui die nog méér drank wilden. En ze wisten waar die te halen was : in het jeugdhonk bij de sportvelden.

Dus trokken zij naar het sportpark en bleken zonder veel moeite de deur van het jeugdhonk te kunnen forceren. De koelkast werd leeggeroofd. Maar dat leverde nog niet voldoende drank op. De deur van de drankberging was hen echter te solide.

De penningmeester schat dat er tussen de vierhonderd en vijfhonderd euro aan drank is buitgemaakt. Daarnaast hebben gebouw en inventaris veel schade opgelopen. De politie is op zoek naar de daders met behulp van de beelden van beveiligingscamera's.

Heel zielig eigenlijk, een strafblad riskeren voor wat alcohol. Waar is hun verstand ? ? ?

Controleurs doorzagen de trucs van de drinkers

Ieder jaar wordt in Lichtenvoorde de "Zwarte Cross" georganiseerd. Een kermisachtig gebeuren rondom wedstrijden met crossmotoren. Veel publiek komt met caravans of tenten naar de camping Zwarte Cross.

De organisatoren willen geen illegale drankverkoop en geen drinkgelagen. Dus wordt er bij de ingang van de camping gecontroleerd. Dat levert rijen wachtenden op. De controleurs nemen hun taak zeer serieus. Zo voelen zij bijvoorbeeld met hun handen aan de wanden van de caravans. Sommigen denken gekoeld bier mee te kunnen nemen. Een koude wand kan hen dan verraden.

Dank zij de opgebouwde ervaring van de controleurs, verloopt de Zwarte Cross de laatste jaren rustiger dan in het (verre) verleden.

VRIJHANDELSVERDRAG TTIP MAAKT ALCOHOL GOEDKOPER

Het Transatlantisch Vrijhandels- en Investeringsverdrag (TTIP) zal de import van alcoholhoudende drank goedkoper maken. Aldus de uitkomst van een onderzoek door Ecorys dat begin augustus werd gepubliceerd.

Goedkoper importeren van drank zal leiden tot lagere prijzen voor de consument. Daardoor kan een toename van de consumptie plaatsvinden. Die leidt dan weer tot een toename van diverse nadelige gevolgen van de alcoholconsumptie. Gevolgen met name voor volksgezondheid, openbare orde en (verkeers-)veiligheid.

Ecorys waarschuwt daarom de regeringen van de Europese landen om tijdig maatregelen te nemen (met name prijsmaatregelen).

Het TTIP is een vrijhandelsverdrag tussen de Europese Unie enerzijds en

VERSLAAFDEN VORMEN EEN MINDERHEID EN ZIJN DAARDOOR VOOR POLITICI NIET INTERESSANT

de Verenigde Staten anderzijds. Het beoogt de handel vrijer te maken, te ontdoen van belemmerende bepalingen. Het vervallen van die wetten en regels zal de kosten voor de import van Amerikaanse drank in Europa halveren. Naast het vervallen van veel bureaucratische rompslomp, is er ook nog het effect van het wegvallen van de importheffingen. Dat alleen al zal de prijzen met tenminste 0,6 procent verlagen.

Ecorys wijst er verder op dat het prijsverlagende effect van TTIP ervoor zorgt, dat het lastiger wordt om de 17 doelen voor duurzame ontwikkeling van de Verenigde Naties te halen. Doelen door de VN gesteld in het kader van de Agenda 2030, met daarbij ook een doel met betrekking tot de alcoholpreventie.

Ecorys vindt het daarom belangrijk dat de Europese landen onverkort vasthouden aan hun wens bij een negatief effect van de prijsverlagen te kunnen interveniëren in het belang van de volksgezondheid. Dit geldt niet alleen met betrekking tot alcoholhoudende dranken, maar bijvoorbeeld ook met betrekking tot residuen van bestrijdingsmiddelen of import van genetisch gemodificeerde gewassen.

Inmiddels heeft kamerlid Jasper van Dijk hierover vragen gesteld aan minister Lilian Ploumen van ontwikkelingssamenwerking. Hij vraagt of de minister het eens is met de stelling van Ecorys dat goedkoper worden van ongezonde producten zoals suiker, alcohol en tabak als gevolg van TTIP, een bedreiging kan vormen voor de volksgezondheid. Ook vraagt Van Dijk aan Ploumen of zij het niet wrang vindt dat de maatregelen die de regering samen met de EC neemt om een gezonde levensstijl te bevorderen, door de verdragen TTIP en CETA teniet worden gedaan.

Dingeman Korf

Gemeenteraad geeft burgemeester volmacht

BIERFIETS MAG WORDEN GEWEERD

Juist vóór de zomervakanties heeft de gemeenteraad van Amsterdam een wijziging van de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) goedgekeurd. Daardoor krijgt de burgemeester de bevoegdheid "bierfietsvrije" zones in te stellen. De APV spreekt voor alle zekerheid van "groepsfiets", want iemand mocht eens op het idee komen om dan maar "wijnfietsen" te gaan exploiteren.

Met het besluit van de gemeenteraad is een anderhalf jaar lang juridisch touwtrekken tot een einde gekomen. Individuele bewoners van de binnenstad klaagden al jaren. De Vereniging Vrienden van de Amsterdamse Binnenstad (VVAB) besloot begin 2015 door middel van een petitie het gemeentebestuur te vragen de bierfiets uit de binnenstad te weren. Die petitie kreeg binnen de kortste keren 6300 ondertekenaars en werd nog vóór de zomervakantie aan het gemeentebestuur overhandigd. In november schaarde de Bestuurscommissie Centrum zich achter de petitie.

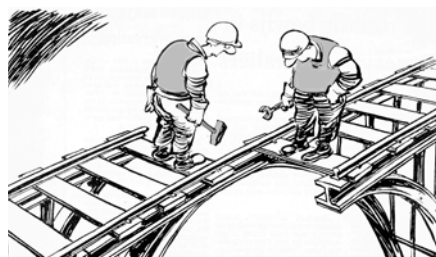
De bezwaren tegen de bierfiets zijn velerlei. In de eerste plaats zijn de voertuigen een grote hindernis in het verkeer. Zij zijn te breed, te log en te langzaam, en veroorzaken daardoor verkeersopstoppingen. Bovendien zijn zij op een helling slecht in de hand te houden. Daardoor vormen zij een gevaar voor voetgangers en fietsers. Veel passagiers zijn dronken en veroorzaken door hun gedrag veel overlast. Daar wordt niet tegen opgetreden. Zodoende fungeren de bierfietsen als dekmantel voor onbestrafte openbare

dronkenschap. Tenslotte veroorzaken de bierfietsen in de ogen van veel ondertekenaars een negatieve uitstraling van de Amsterdamse binnenstad.

De VVAB spreekt van een volkomen zinloze toevoeging aan Amsterdam en gebruikt daarvoor het woord "verpretparkisering" van de binnenstad. Daardoor trekt de gemeente het verkeerde soort toeristen aan, namelijk toeristen die voor drank en drugs naar de stad komen en lak hebben aan cultureel erfgoed als stedschoon, historie en musea. Die toeristen horen niet in een historische binnenstad thuis. "Zij kunnen net zo goed een rondje om de Sloterplas (midden tussen naoorlogse woonwijken) gaan rijden". Of in een complex van sportvelden of op een pretpark.

Volgens ondernemer Ard Karsten, exploitant van bierfietsen, kan de APV niet door de beugel. Hij heeft dan ook protest aangetekend. Hopelijk wordt hij snel verwezen naar een speciaal pretpark voor half-verslaafden. Dan kunnen vanaf 1 januari a.s. de bierfietsvrije zones ingaan voor de bewoners van de binnenstad.

Dingeman Korf

JAARVERSLAG 2015

STICHTING ANGOB

Evenals voorgaande jaren brengt het bestuur ook dit jaar weer een kort verslag uit van de belangrijkste gebeurtenissen in het jaar 2015.

Alcohol en alcoholproblemen in de samenleving

De aandacht van de media voor alcoholproblemen, was in 2015 wederom breed gespreid. Zowel de medische als de maatschappelijke kanten van de alcohol kregen regelmatig aandacht in kranten en op het TV-scherm. Enerzijds statistische gegevens over naleving van de leeftijdsgrens, aantallen ziekenhuisopnamen of rijden onder invloed. Anderzijds discussies over maatschappelijke regelingen als elektronische leeftijdscontrole op afstand, ingrediëntendeclaratie op dranketiketten, en branchevervaging tussen horeca en middenstand.

Als Stichting ANGOB stuurden we in 2015 zes keer een persbericht uit, even vaak als in 2014. Twee hadden betrekking op Stichting ANGOB (Nieuwjaarsbijeenkomst en Dag van de alcoholvrije leefstijl). Daarnaast persberichten over afdwingen van de leeftijdsgrens omdat de zelfregulering niet blijkt te werken, over bierpropaganda gericht op vrouwen, over branchevervaging en over de eindejaarsfeestdagen. Een enkele maal vonden wij de inhoud van ons persbericht als een (klein) berichtje in een dagblad terug.

Onze website werd aangevuld met de complete jaargang 2015 van De GO in de rubriek Magazine en met de belangrijkste artikelen uit het laatste nummer van 2014 en uit de eerste vijf nummers van 2015 in de rubriek Archief GO.

Het bestuur

Natuurlijk kwam het bestuur weer vele malen bijeen om de lopende zaken en toekomstige ontwikkelingen te bespreken.

Het bestuur kende de volgende samenstelling: Voorzitter: Dingeman Korf, penningmeester Gert Onstwedder, secretaris Rob Peereboom en de bestuursleden Jo van de Loo, Wil

Matla en Marja van den Ham. Laatstgenoemde vervulde de vacature ontstaan door het tussentijdse vertrek van Frans Jongejan. Na een lange staat van dienst namen we ook afscheid van Trientje Homan-Schadenberg. Sjoukje ter Horst kon al langere tijd niet meer actief deelnemen aan het bestuurswerk.

De vergaderingen van het bestuur werden veelal als bijzitter bijgewoond door onze beheerder Ton van der Gaag. Een constructie die bijdraagt aan een directe en snelle informatie-uitwisseling. Een groter deel van de vergadertijd dan in het verleden, werd daardoor gewijd aan aangelegenheden betreffende de camping.

Camping 't Spoek

Het jaar 2015 kende een goed verloop. Zowel wat betreft de bezetting van de huisjes, kampeerplaatsen en de trekkershutten als wat betreft de inkomsten.

Ton van der Gaag zorgde, samen met vele vrijwilligers, ervoor dat alles in goede banen werd geleid. De werkzaamheden van de vrijwilligers bestonden onder meer uit schoonmaakwerk, schilderwerk, tuinonderhoud op het terrein van de grasvelden en maaien van het vele gras. Daarnaast nog allerlei kleine zaken, teveel om op te noemen. Het zal duidelijk zijn dat zonder de enthousiaste inzet van die vrijwilligers, het niet zou lukken. Een woord van dank voor hun inzet is hier dan ook op zijn plaats. Onze beheerder doet er ook in de persoonlijke sfeer veel aan om het hen naar de zin te maken. En dat lukt wonderwel. Aan een ieder dank daarvoor.

Voor de vaste gasten en voor de passanten waren er gedurende het gehele jaar verschillende activiteiten. Genoemd kunnen worden een Vossenjacht, een Darttoernooi, diverse malen een Bingoavond en de wekelijkse line-dance avonden.

Door zowel de vaste gasten als door de passanten werd veel gebruik gemaakt van het zwembad van het Lierderholt en van de activiteiten aldaar. Een welkome aanvulling voor dingen die wel zelf niet kunnen doen. Omgekeerd komen er ook gasten van het Lierderholt op onze bingo-avonden. Een plezierige wederzijdse aanvulling.

De Begunstigersdag werd in 2015 omgevormd tot de Dag van de Alcoholvrije Leefstijl. Een inleiding over het Trimbos programma "Ik Pas" werd als zeer leerzaam ervaren. De proeverij van alcoholvrije dranken was een succes en ook de hapjes vielen zeer in de smaak. Voor de komende jaren zal deze combinatie dan ook worden voortgezet. Het jaarverslag zal daartoe in de GO gepubliceerd worden en niet meer afzonderlijk gedrukt en uitgedeeld worden.

Direct achter de kantine werd van het saldo van het recreatieteam, een groot

speel/klimtoestel met een glijbaan neergezet. Het plaatsen werd mogelijk gemaakt door hoe kan het ook anders: weer vrijwilligers.

In geldelijk opzicht werd het jaar afgesloten met een klein negatief resultaat. Positief is echter de goede sfeer, de goede samenwerking. Zowel beheerder, Ton van der Gaag, als het bestuur zien de toekomst vol vertrouwen tegemoet.

De G O in 2015

Ons blad "De G O" verscheen ook in 2015 in een omvang van acht pagina's per nummer, telkens in de tweede week van de oneven maanden. In totaal dus 48 pagina's nieuws en commentaren op alcoholgebied.

Mede dank zij de inzenders van krantenknipsels, konden wij in 2015 weer aandacht schenken aan een zeer gevarieerd aantal onderwerpen op alcoholterrein. Globaal gezien verdeeld over maatschappelijk terrein, medisch terrein en bestuurlijk terrein. Uiteraard kregen de discussies rondom informatieve etikettering, resp. **ingrediëntendeclaratie** verschillende keren onze aandacht. Daarnaast ook de nog steeds bijzonder slechte naleving van de **leeftijdsgrenzen** door horeca, sportkantines en supermarkten, en de propaganda voor bier voor vrouwen.

Een ander onderwerp dat ruime aandacht van ons kreeg was nieuwe kennis over de relatie tussen alcohol en **gezondheid**. Die liep uiteen van kanker en beroerten als gevolg van alcohol, tot schade aan het immuunsysteem. Met daarnaast de goedkeuring van alweer een nieuw hulpmiddel (selincro) voor de behandeling van verslaafden.

Het **beleid** met betrekking tot alcohol, was een derde aandachtsterrein dat verschillende keren ter sprake kwam. Hier besteedden wij veel aandacht aan de discussies rondom **branchevervaging** tussen horeca en middenstand. Daarnaast aan het falen van de zelfregulering, en aan het alcoholslot.

Tenslotte was er enkele malen aandacht voor alcoholproblemen en/of alcoholbeleid in andere Europese landen, en voor drugs.

Tot besluit.

Terug kijkend op het jaar 2015 zijn wij niet ontevreden. Er staat echter altijd meer op het programma dan we kunnen realiseren. De beperkte menskracht aan bestuursleden is daar mede debet aan. Een lang gekoesterde wens is dan ook een uitbreiding of wel aanvulling van het bestuur. Als u zich geroepen voelt om ook een bijdrage te leveren? Stichting ANGOB en het SPOEK zullen er wel bij varen.

Rob Peereboom, secretaris.

GHB SLAAT GATEN IN HET GEHEUGEN

De afgelopen maanden waren er ineens weer relatief veel berichten over de drug GHB. Zowel bij de opsporing van drugs door de politie, als bij de verslavingszorg kwam de drug relatief vaak in beeld.

GHB behoort tot de gevaarlijkere drugs. De roesverwekkende dosis en de bewusteloos makende dosis liggen

relatief dicht bij elkaar. Alcohol en GHB versterken elkaars werking. Daardoor kan het al gauw tot een overdosis komen. En bij een flinke overdosis raakt de gebruiker gemakkelijk in een coma. Na herstel blijkt er dan vaak een stuk van vele uren uit het geheugen te ontbreken.

Een duidelijk voorbeeld van de risico's van GHB was wat de twintigjarige Niels uit Tilburg overkwam. Hij ging een avondje uit met collega's van zijn werk, op een zaterdagavond. De volgende ochtend verscheen hij niet bij het ontbijt. Maar dat gebeurde wel eens vaker, dan kwam hij bij de koffie wel opdagen. Die bewuste zondagmorgen gebeurde dat echter niet.

Zijn ouders besloten hem te gaan zoeken. Uiteindelijk vonden zij Niels, nog maar half bij kennis en volledig

verkleumd op het parkeerterrein waar zijn auto stond. Het ziekenhuis constateerde GHB-vergiftiging.

Inmiddels is hij lichamelijk hersteld. Maar uit zijn geheugen ontbreekt een stuk van een uur of zeven, acht. Hij kan dan ook geen uitsluitsel geven over de vraag of iemand iets in zijn drankje gedaan kan hebben, of dat hij misschien uit het glas van iemand anders heeft gedronken.

Rookverbod krijgt weer de schuld

MEER RESTAURANTS, MINDER CAFÉS

De afgelopen tien jaar is het aantal horeca-gelegenheden in ons land fors toegenomen. Waren het er begin 2007 nog ongeveer 45.000, begin dit jaar waren het er 57.000. Een toename met 28 procent.

De groei geeft echter een scheef beeld van de horecasector. Hij is namelijk zeer ongelijk verdeeld over de verschillende onderdelen van de sector. Bijna de gehele groei is te danken aan de restaurants. Die nemen al jaren toe met allerlei nieuwe bedrijven en bedrijfjes. Een groot deel daarvan maakt werk van gerechten uit één specifiek exotisch land. De cafés daarentegen nemen al jaren in aantal af.

LocalFocus heeft de situatie in beeld gebracht voor zijn verspreidingsgebied Zuidwest Nederland. De totale groei in West-Brabant bedroeg 20 procent, duidelijk minder dan het Neder-

landse gemiddelde van 28 procent. In Zeeuws-Vlaanderen was de groei nog minder, slechts 12 procent. Met de restaurants ging het in deze regio wél goed, resp. 32 procent groei in West-Brabant en 27 procent in Zeeuws-Vlaanderen.

De cafésector vertoonde een forse afname, namelijk met 11 procent in West-Brabant en maar liefst 25 procent in Zeeuws-Vlaanderen. LocalFocus wijt de achteruitgang van de cafés gemakshalve aan de steeds hogere prijzen en het rookverbod. Dat is echter npraterij, en klopt niet. Want het rookverbod geldt ook voor de restaurants en de cafetaria's, en de hogere prijzen al evenzeer. Waarom is er bij de restaurants dan sprake van groei?

Wij denken dat de smaak van het publiek verandert, en dat het publiek ook wat meer luxe zoekt. De restaurants hebben dat begrepen, je kunt tegenwoordig heel exotisch eten, zoals

Koreaans, Vietnamees, Argentijns, enzovoorts. Een enorme verbreding van het assortiment, waar duidelijk een publiek voor bestaat.

De cafés daarentegen hebben de verbreding van hun assortiment gezocht in meer soorten bier. Weinig revolutionair. Alleen met betrekking tot koffie is er de laatste jaren enige modernisering te bespeuren. Cafés met allerlei soorten thee hebben wij echter nog niet ontdekt. En de klasieke tearooms zoeken de onderlinge verschillen in de gebakjes en niet in de theesoorten.

Nieuws

Verschuiving G O

Voor het eerstkomende nummer van dit blad is 16 november gepland als verschijningsdag. Copij voor dat nummer graag uiterlijk 25 oktober naar de redactie sturen.

Olivier van Beemen spreekt over Heineken in Afrika

DAG VAN DE ALCOHOLVRIJE LEEFSTIJL 2016

Zoals reeds in het vorige nummer van dit blad gemeld, wordt de dag van de alcoholvrije leefstijl dit jaar op 1 oktober gehouden. De aanpak wordt wat breder dan vorig jaar. Het is het bestuur gelukt om de schrijver van het boek "Heineken in Afrika", onderzoeksjournalist Olivier van Beemen als spreker te engageren. Ter voorbereiding op zijn voordracht, leze men het artikel "Heineken in Afrika bepaald geen weldoener" in het vorige nummer van dit blad. De lezing van Van Beemen vangt aan om 15.00 uur.

Voor een lezing van onderzoeksjournalist O. van Beemen mag ook buiten de kring van donateurs/begunstigers van Stichting ANGOB belangstelling verwacht worden. Het bestuur heeft dan ook een groot aantal mogelijke belangstellenden uitgenodigd. Het Spook staat voor hen open vanaf 13.30 uur. Uiteraard zijn begunstigers en vaste gasten ook buiten genoemde tijden welkom.

Het jaarverslag van Stichting ANGOB over 2015 vindt u op de pagina hiernaast. Vragen en suggesties naar aanleiding daarvan kunt u bespreken met de aanwezige bestuursleden.

De Dag van de Alcoholvrije Leefstijl vindt plaats op Alcoholvrije Camping 't Spook, Spookweg 55 te Beekbergen.

KABINET WIL BESCHERMING MINDERJARIGEN IN EUROPESE REGELS TELEVISIERECLAME HANDHAVEN

Het kabinet heeft zijn standpunt bepaald ten aanzien van het voorstel tot herziening van de Europese richtlijn voor reclame via de televisie. Het is voorstander van de voorgestelde versoepeling van de huidige regels betreffende de commerciële communicatie in het algemeen. Maar het wenst uitdrukkelijk de beperkingen voor tabaksreclame en alcoholreclame gericht op jongeren te handhaven.

Ouders verantwoordelijk voor gasten van hun kinderen

Ouders die een feestje organiseren voor hun kind, zijn verantwoordelijk voor het alcoholgebruik van minderjarigen op dat feestje. Aldus het oordeel van de rechtbank in Den Haag. In feite is er dus geen verschil tussen een disco-exploitant met minderjarige bezoekers, en ouders met minderjarige gasten van hun kinderen. Zij mogen geen alcohol schenken en mogen niet toelaten dat er meegebrachte alcohol bij hen genuttigd wordt. Zij dragen de volle verantwoordelijkheid.

Het ziet er dus naar uit dat de verre-gaande versoepeling van de AVMSD die Eurocommissaris Oettinger heeft voorgesteld, enigszins beperkt zal worden. In het vorige nummer van dit blad berichtten wij al dat een zestal gezondheids- en consumentenorganisaties protest had aangetekend. Die organisaties zijn van mening dat de opmerking in de toelichting bij het voorstel, dat minderjarigen beter beschermd moeten worden tegen schadelijke TV-reclame, veel te vrijblijvend is wanneer daar geen concrete maatregelen aan worden verbonden. Er dienen duidelijke ge- en verboden met betrekking tot de reclame voor alcohol en tabak in de richtlijn te worden opgenomen ter bescherming van minderjarigen.

Over het algemene principe van betere bescherming van jongeren, is de Nederlandse regering het dus eens met die zes gezondheids- en consumentenorganisaties. Maar over de vraag hoe die betere bescherming te bewerkstelligen, verschillen de meningen aanzienlijk. De regering denkt die

het beste te kunnen bereiken door een combinatie van co-regulering en media-educatie.

Ons inziens zal co-regulering door regering en alcoholbranche leiden tot maatregelen waar beide partijen mee kunnen instemmen. Het geeft de alcoholbranche namelijk een wapen in handen waarmee echt ingrijpende maatregelen voorkomen kunnen worden. Het uiteindelijke effect van co-regulering zal dus weinig verschillen van het resultaat van zelfregulering. De alcoholbranche houdt een dikke vinger in de pap.

Onder de voorgaande kabinetten is gebleken dat zelfregulering door de alcoholbranche uitsluitend leidt tot weinig effectieve maatregelen. Als de regering werkelijk de alcoholproblematiek effectief wil verkleinen, dan dienen regering en parlement het beleid te bepalen. Zonder macht uit handen te geven aan commercieel belanghebbenden. Het alcoholbeleid dient het belang van de volksgezondheid te dienen!

Dingeman Korf

EUROPESE COMMISSIE WIL GEZONDHEIDSORGANISATIES WEER BIJ ALCOHOL AND HEALTH FORUM

De Europese Commissie (EC) stelt pogingen in het werk om de circa twintig gezondheidsorganisaties die vorig jaar uit het Alcohol and Health Forum zijn gestapt, weer om de tafel te krijgen. De samenstelling van het Forum is nu te eenzijdig volgens de EC.

Vertegenwoordigers van de EU-lidstaten en het Europese parlement hadden eerder de Europese Commissie gevraagd om een actualisering van de nota over het alcoholbeleid. De Europese Commissie kwam echter niet met een nieuwe nota over het alcoholbeleid, maar bracht haar visie over de alcoholproblematiek onder in een nota over chronische ziekten.

Na dit nogal onverwachte besluit van de Europese Commissie, besloot een twintigtal gezondheidsorganisaties uit het Alcohol and Health Forum te stappen. In hun visie is de alcoholproblematiek veel meer dan alleen een chronische ziekte. Het gebruik van alcohol heeft immers ook tal van maatschappelijke gevolgen, zoals rijden onder invloed, ordeverstoring en (huiselijk) geweld.

De gezondheidsorganisaties zagen in het besluit van de Europese Commissie om de alcoholproblematiek slechts te zien als een chronische ziekte,

een poging om de maatschappelijke aspecten van de alcoholproblematiek buiten de discussies te houden. Een knieval voor de alcoholindustrie, die de maatschappelijke gevolgen graag bagatelliseert.

De versmalling van het alcoholprobleem tot een probleem van chronische ziekte, maakte dat de gezondheidsorganisaties het nut niet meer inzagen van een gezamenlijk overleg met de Europese Commissie en de alcoholindustrie. Door het uittreden van de gezondheidsorganisaties ontviel het etiket "gezamenlijk" aan de te ondernemen concrete preventie- en voorlichtingsactiviteiten. Daar kan de Europese Commissie niet mee instemmen. Die wil graag een breed gedragen beleid uitstippelen, inclusief door alle deelnemers aan het overleg ondersteunde concretemaatregelen.

Een woordvoerder van de EC zegt: "We zijn in overleg met de gezondheidsorganisaties over het

voortzetten van de samenwerking en over de daarvoor wenselijke structuur". Hij benadrukt dat de EC een "opendeur-beleid" voert met alle partijen die betrokken zijn bij het tegengaan van alcoholgerelateerde schade.

Waarom dan de alcoholproblematiek versmald moest worden tot beleid ten aanzien van chronische ziekten, blijft duister. Wij vermoeden dat de alcoholindustrie dat de EC heeft ingefluisterd.

Dingeman Korf